

Sa stavom

16.05.2021. 17:20:27 - Lidija Čulo

TKO ĆE BRANITI NAS? SOCIJALNI RADNICI, TIHI ČUVARI DRUŠTVA

Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva (prvi dio: mediji)

Ovo je prvi u seriji od pet tekstova "Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva", a bavi odnosom medija i profesije socijalnog rada. Socijalni radnici tihi su nosioci društva koji u nastojanjima da poprave njegove pukotine svaki dan izlažu svoju sigurnost i psihofizičko zdravlje. Zanimanje socijalnog radnika je i zanimanje bez glasnogovornika. Odluke CZSS-a i intervencije socijalnih radnika na terenu često su medijski popraćene i izazivaju negativne komentare publike, a oni se ne mogu "braniti" jer su vezani profesionalnom tajnom koja im ne dopušta iznošenje informacija o slučaju kojim se bave. Zbog toga su prikazi intervencija prilično jednostrani, a u kombinaciji s općim padom javnog povjerenja u institucije rezultiraju stereotipnim predodžbama o socijalnim radnicima kao "uhljebima", "otimačima djece" i onih koji "reagiraju prekasno".

Zar socijalna radnica nije žrtva nasilja? #Spasi me

Natpis je ovo na tabli naslonjenoj u travi, dok u pozadini tinjaju svijeće u lampionima. U tišini, mahom žene se okupljaju i polažu cvijeće kraj crno-bijele fotografije kolegice. Sa zgrade u kojoj je do jučer radila, leluja crna zastava. Scena je to ne tako davna. U ljeto 2019. godine, pravnik Ivana Pavića ranio je, a socijalnu radnicu Blaženku Poplašen (50) ubio hicima iz pištolja 60-godišnji štićenik CZSS Đakovo.

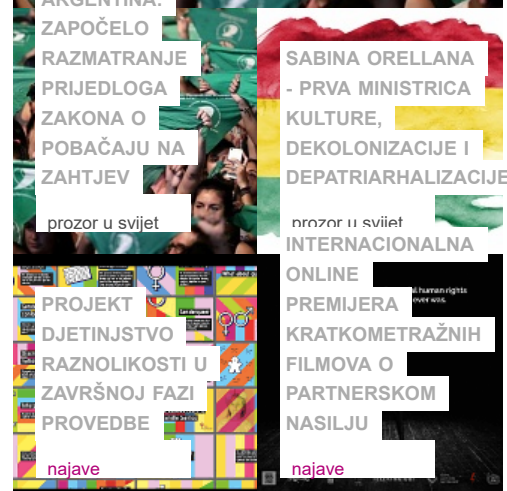
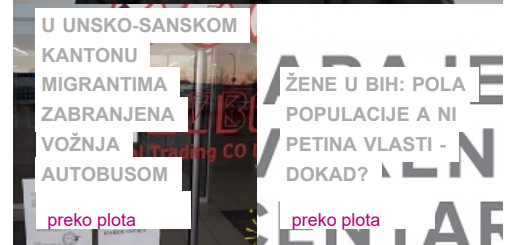
Mještani su ga znali kao problematičnog i nasilnog muškarca koji je boravio na psihijatriji, a nju kao ženu koja je cijeli život podredila poslu. Nije se udavala, niti imala djece, ali je zato imala gepek pun papira i dokumenata socijalnih slučajeva. Često joj je prijetio, na što bi ga ona kratkoročno smirila. Prijavljivala je prijetnje, no istovremeno tvrdila kako je to naprosto dio njenog posla.

Hrvatska javnost i mediji bili su šokirani. Nekoliko dana vrtjele su se tipične teme: razgovori sa susjedima i kolegama, nagađanja o psihološkom profilu ubojice, tužne priče o ženi koja je pomagala potrebitima i život dala za taj poziv. Sve je podsjećalo na tragediju u Splitu, kada je štićenik CZSS-a nožem ubio socijalnog radnika Jakova Kudrića, također na radnom mjestu.

Problemi zakopani pod zemlju vraćaju se po nove žrtve

Jakov Kudrić ubijen je prije više od 20 godina, a Blaženka Poplašen prije 3 godine. Situacije u kojima se socijalni radnici nalaze i zbog kojih izlaze na ulice nisu se popravile u tom periodu. Neminovno je da će se neriješeni problemi s vremenom odraziti i na korisnike Centra za socijalnu skrb, a potom ponovno obiti o glavu radnicima na terenu.

Socijalni radnici imaju previše slučajeva na skrbi, a svakodnevno su izloženi prijetnjama i nasilju. Korisnici su često psihički nestabilni ili agresivni ljudi, a priče s kojima se suočavaju su mučne i ostaju u glavi nakon radnog vremena. Za plaću koja se nudi - ta muka nije vrijedna. Koliko dugo

TAGOVI

hrvatska svijet regija politika rodna ravnopravnost nasilje LGBTIQ rad mediji izbori eu ljudska prava feminizam socijalna pravda civilno društvo kultura

možemo očekivati da mali broj ljudi pokušava držati sve veće i brojnije pukotine i šavove društva?

Iako problemi tinjaju desetljećima, tek kad se dogode tragedije poput ubojstva radnika ili stradanja onih koji su trebali pomoć CZSS-a, mase se dignu na noge. Mediji, javnost, stručnjaci i nestručnjaci, političari, Internet rulja – svi imaju svoje viđenje situacije, svoja iskustva ili nedostatak istih. Ovisno o slučaju, socijalni radnici postaju uhljebi i neradnici, otičari djece, oni koji ne reagiraju, oni koji se miješaju gdje ne treba...

Zašto su svi glasnjiji od onih direktno uključenih u priču? Jer je zanimanje socijalnog radnika zanimanje bez glasnogovornika. Odluke CZSS-a i intervencije socijalnih radnika na terenu često su medijski popraćene i izazivaju razne komentare publike, no oni sami se ne mogu "braniti" jer su vezani profesionalnom tajnom koja im ne dopušta iznošenje informacija o slučaju kojim se bave. Zbog toga su prikazi intervencija prilično jednostrani i nepotpuni, a u kombinaciji s općim padom javnog povjerenja u institucije rezultiraju stereotipnim predodžbama o socijalnim radnicima kao "uhljebima", "otičarima djece" i onih koji "reagiraju prekasno".

Zanimljivo je kako smo skloni braniti zdravstvenu ili obrazovnu struku tvrdnjama da je riječ o školovanim ljudima koji znaju svoj posao bolje nego mi koji se time ne bavimo, ali u ovako škakljivim slučajevima – svatko je pozvan iznijeti mišljenje.

Tome smo mogli svjedočiti prije svega mjesec dana kada je dvogodišnja djevojčica Nikoll iz Nove Gradiške preminula uslijed ozljeda koje joj je nanijela majka. I prije nego se uopće znalo što se točno dogodilo, medijima su već kružile brojne verzije događaja i teorije o tome tko je zakazao.

"Trebalo ih sve skuhat u bačvi s katranom"

Na društvenim mrežama su uz vijesti stajali opisi koji, izgleda, nisu imali za cilj objektivno izvještavati o događaju, već igrati na strasti bijesne publike, zauzeti stranu, insinuirati krivnju, pozivati čitatelje na isto to. Nakon službenog priopćenja CZSS-a, komentari vodećih medija bili su na labavoj granici konstatacije i sarkazma ("Točno tako tvrde: 'Stručno i odgovorno'" ili "Ona ne vidi propust"), a nekad otvoreno neprijateljski ("Socijalna radnica radila je 'stručno i odgovorno'. Dijete je mrtvo"). Evo samo nekih od opisa uz članak, preuzetih s društvenih mreža najvećih portala:

"Vidjelo se odmah da se malena njih boji - ali u Centru su procijenili da je tako bolje.." 😊 😊
KAKO?!

Da, NETKO je pogriješio! Ali... PITAMO VAS: Tko je sve pogriješio?

KAKO je uopće bilo moguće malu djevojčicu vratiti na skrb roditeljima, u očito DISFUNKCIONALNU obitelj..?! 😊 😊

Na čijoj ste vi strani? Recite nam u anketi!

Očekivano, ovo su bili neki od komentara čitatelja koje se tražilo za mišljenje:

"Sve ih smaknuti, nisu njihovi životi više za život, glave za glavu"

"Goli otok-AK-47"

"Uopće ne znam čemu služi CZSS..."

"Pa oni reagiraju tek kad neko nekog ubije..."

"Trebalo ih sve skuhat u bačvi s katranom"

"Socijalne radnice, čast iznimkama, to su toliko zločeste, hladne i nadrkane kuje."

Atmosfera linča je dodatno začinjena porukama javnih ličnosti poput glumica Nataše Janjić Medančić ("Svi su ubojice. Svi odreda. Ignoranti smrdljivi") i Jelene Veljače ("Krv im jebem uhljebarsku (...) a plaća curi, bolovanja i pičke materine isto, iz proračuna").

Pomalo je neobično da Jelena Veljača, jedna od pokretačica inicijative #SpasiMe i česta komentatorica tema koje se dotiču ženskih prava, ovako istupa spram profesije u kojoj su većina radnika zapravo RADNICE na socijalnim slučajevima – preopterećene brojem obitelji za koje skrbe, potplaćene, nezaštićene, izložene nasilju istih onih koji teroriziraju i vlastite obitelji... - i naziva ih uhljebima.

Prepušteni logici tržišta u kojoj profit znači opstanak, a profit donose senzacionalistički naslovi, mediji često vlastiti interes (čitaoštvo, klikovi, komentiranje koje podiže vidljivost na društvenim mrežama) stavljaju ispred novinarske etike, tj. onoga što bi novinarstvo trebalo biti: objektivno izvještavanje utemeljeno na činjenicama. Zašto se preko toga tako olako prelazi, naročito kada su u pitanju ljudski životi?

Mediji i struka: neprijatelji u nevolji?

Gotovo kao po pravilu, nakon svakog većeg događaja koji izaziva emocije i žestoke reakcije javnosti, u medijima tjednima poslije isplivava još niz manjih, sličnih. Koliko je to u cilju podizanja svijesti javnosti o problemu i njegovom rješavanju, a koliko o talasanju na valu profitabilnih klikova, ovisi.

Primjerice, nakon potresa u Zagrebu i Petrinji, novinari su otkrili da postoje potresi i drugdje u svijetu, pa tako i dan danas svaki tjedan slušamo o novim-starim potresima u Indoneziji, Albaniji, Jadranu, Kaliforniji, Japanu (lokacije se često ne spominju u naslovu, kako bi se preplašenu publiku navelo na klik).

Očekivani scenarij odvijao se i nakon smrti djevojčice Nikoll. Jutarnji list tako je 6. travnja 2021. pisao o tragediji u Osijeku, sugestivnim i [prilično slikovitim naslovom](#): "Oduzeli su mi dijete da mu ne naštetim, a umro je u njihovim rukama..." Ova vijest stiže samo dva dana nakon smrti djevojčice Nikoll. Javnost je još svježije šokirana, tužna i bijesna zbog tragičnog ishoda, pa je

aktivizam rod i klasa nasilje prema ženama rodno uvjetovano nasilje feministkinja feministkinje noćni marš ženska prava ravnopravnost spolova

STUP SRAMA

Dislike
(20)

"Vas je osobno vaš partner istukao. Razmišljajte vi o svom društvu, a ne o našem društvu"

Ante Sanader, potpredsjednik Sabora i zastupnik HDZ-a, Domagoju Hajdukoviću
25. 11. 2020.

Dislike
(26)

"Gospođo Benčić, ja se zahvaljujem na vašem pitanju, no još jednom ću vas podsjetiti i tako će biti svaki put kad budemo razgovarali, da vam taj histerični aktivizam koji pokazujete svaki put kad postavljate pitanja neće proći"

Tomislav Čorić, ministar gospodarstva i održivog razvoja Vlade RH, 25. 11. 2020.

IZ DRUGIH MEDIJA

H-alter

Počine PSSST! Festival
nijemog filma 14:18:03

HDZ-ove švicarske puhaljke

11:06:03

Javni dijalog o akademskom obrazovanju novinara VII. 10:18:02

Svjetska koalicija poziva vlade na COP26 da povećaju razinu bicikliranja prije 1 dan

Servisni portal za prijavu komunalnih problema dostupan online prije 1 dan

Kućni dizajner svjetskog formata prije 1 dan

Kreće Jesenski eko-seminar Zelene akcije prije 1 dan

Vlada zelenih promjenica prije 1 dan

CroL

kulturpunkt.hr

vox feminae

muf

Agencija za elektroničke medije
Agency for Electronic Media

teško vjerovati da nitko odgovoran nije bio svjestan efekta koji će imati ova vijest, prezentirana iz perspektive majke kojoj je dijete oduzeto. Socijalne službe oduzimaju djecu, koja potom umiru u doticaju s njima.

Tek pri dnu članka otkriva se čitav kaos: majka s dijabetesom je, nakon preuranjenog poroda i unatoč upozorenju da time ugrožava djetetov život, ranije otišla iz bolnice na vlastitu odgovornost. Razlog? "Ona je to učinila zato što kod kuće imamo još šestero djece, a zbog posla se ne mogu cijelo vrijeme brinuti o njima", objašnjava otac. Dalje saznajemo kako "ni otac ni majka ne kriju da im je Centar i prije privremeno oduzimao neko od djece i davao ga u udomiteljsku obitelj".

Komentari ponovno očekivani:

"Opet sustav zakazao. Ako je othranila 7 bi othranila i ovo...opet soc služba i sustav uništili jedno nedužno biće."

"Jednostavno kod nas NEMA stručnih osoba nek se zapošljavaju po poznanstvima.."

Kako god se okrene, ne valja: ako socijalne službe ne oduzmu dijete, onda ih nije briga. Ako ga oduzmu, onda su okrutni otimači. Tome svjedoče reakcije na Telegramov članak pod naslovom: ["Telegram otkriva bešćutnu priču iz Siska: Socijalna služba uzela im djecu, jer je kuća u kojoj žive stradala u potresu"](#). Dramatičan tekst prati intervenciju sisačkog CZSS u kojoj su socijalni radnici, prema opisu novinarkе Sanje Modrić, "tog strašnog petka", maltene munjevito, bez mnogo riječi, zgrabili dva dječaka, strpali ih u auto i "odvezli se u nepoznatom pravcu".

Cijeli događaj opisan je kao talačka kriza, no pažljivim čitanjem uočavamo konkretne informacije: kuća je teško stradala u potresu, a prema procjeni radnika koji su je pregledali, opasna je po život. Djecu inače može oduzeti samo sud, no propisi ovlašćuju socijalne radnike da u hitnim slučajevima koji ugrožavaju dječji život, mogu oduzeti djecu na 72 sata. Majka se može pridružiti djeci i stanovati s njima u kući udomiteljske obitelji dok ne pronađu adekvatan smještaj (što zakon i nalaže kad su u pitanju djeca mlađa od godine dana). Roditeljima su ostavili kontakt socijalne radnice i psihologinje Centra. CZSS će, u kontekstu izvanredne situacije zbog potresa i zbog nedostatka kapaciteta, problem smještaja obitelji riješiti s Gradom ili stožerom za potres.

Hrvatska komora socijalnih radnika objavila je nekoliko demantija u međuvremenu. [Jedan je](#) vezan uz spomenuti slučaj u Sisku, a [drugi](#) uz "niz netočnih, nepotpunih navoda" koji "javnost dovode u zabludu o poslovanju i financiraju Hrvatske komore socijalnih radnika". Uz to izražavaju žaljenje što ih novinarka nije kontaktirala tijekom istraživanja. Koliko će čitatelja dosegnuti članak u mainstream mediju, a koliko demanti na stranicama Komore, za pretpostaviti je.

Ne ulazim u procjene oko toga tko govori istinu, a tko je zakazao, jer je upravo to u suprotnosti s onim što želim reći – da zbog nedostatka informacija i povjerljive prirode posla nemamo potpuni uvid u slučaj. Ali, kada o tome u startu izvještavamo emotivno, iz perspektive onih koji se smatraju oštećenima (a naravno da ogroman dio onih koji imaju iskustva sa CZSS-om smatra da su baš oni u pravu), i pritom znamo da CZSS ne može javno iznositi intimne detalje na temelju kojih donose odluku, dobivamo nepotpunu sliku i reakcije poput ovih:

"Trebalo netko otići do socijalne službe i da se djeca pothitno vrate dok nisu prodana u inozemstvo."

"Pitanje za policiju: da li postoje indikacije za trgovinu djecom?"

"Hrvati kupujte - oružje. Otimaju djecu, ja bi za ovo nekog ubila, najozbiljnije."

"Čista slučajnost pa je otac djece pametan i smiren. A u većini slučajeva bi danas bile u crnoj kronici to je jasno."

"Pa to je radio samo Hitler i njegov SS."

"Sve socijalne centre treba ukinuti !!! To je leglo kriminala."

Socijalni radnici – prva meta kad "sistem zakaže"

Nekoliko dana nakon slučaja Nikoll, Jutarnji list objavljuje i članak (koji je doduše uključen u pretplatu) u kojem socijalne radnice iznose svoju stranu priče: ["Puni ste kritika? A znate li da se svaka od nas brine za 500-tinjak djece? Utapamo se u poslu"](#).

Ironično je koliko se govori o humanosti, empatiji i osjećaju za ljude, a koliko nedostaje razumijevanja za socijalne radnike koji uz sve pritiske, nedostatak resursa i zakonske barijere izvršavaju svoj posao. Nažalost, mnogi koji se smatraju uskraćenima, kojima je "kriva država" i koje je "iznevjerio sistem", ne znaju kamo usmjeriti svoj bijes jer su ovo apstraktni pojmovi. Stoga ga usmjeravaju prema prvoj vidljivoj meti – socijalnim radnicima.

Koliko su socijalni radnici izloženi prijetnjama i napadima, potvrđuju i tragični slučajevi poput Jakova Kudrića, splitskog socijalnog radnika, ubijenog na radnom mjestu 2000. godine. Djelatnicima CZSS u Koprivnici korisnici su ostavljali prijetnje i vudu lutkice probodene iglama i zalivene pilećom krvlju i perjem. U Čakovcu je 2019. godine nožem napadnuta socijalna radnica tijekom rada na terenu. Iste godine u Đakovu je ubijena socijalna radnica Blaženka Poplašen, a teško ranjen pravnik Ivan Pavić.

Sve skupa, ne zvuči kao poželjan "uhljebski" posao. Pa ipak, to je slika koju stvaraju tragedije pomiješane s medijskim senzacionalizmom i paušalnim komentarima nestručnih osoba.

Kao što je bilo i očekivano nakon slučaja djevojčice Nikoll, došlo je do [napada na socijalne radnike](#) i prijetnji njima i njihovim obiteljima. Na zgradi CZSS u Novoj Gradiški netko je napisao "UBOJICE", a većina komentatora na društvenim mrežama pozdravljala je ovaj natpis uz čuđenje zašto bi grafit bio strašan.

"To što vam je meta na leđima je dobro. Molite Boga da vam ne bude na čelu."

"Da su radili svoj posao kako treba, sada bi djevojčica bila živa. Ona je njima bila samo broj u statistici. Sram ih može biti. Samo griju fotelje i čekaju da im netko donese kavu i kekse. Licemjeri."

"Ne rade ništa, samo troše struju i za to im plaćamo mi građani. Sjede i čitaju novine i za to dobivaju plaću"

"Oh jadnice kako mi vas je žao, bando uhljepska i neradnička samo kukate, a ne radite ništa."

Istog tjedna, tijekom obavljanja redovitog nadzora obitelji, u Kaštel Starom fizički su napadnuta čak tri socijalna radnika (dvije žene i jedan muškarac). Muškarca je štićenik udario šakom u glavu i trbuh, a potom je pao niz stepenice. Jednoj kolegici štićenik je ozlijedio ruku, a drugu kolegicu je pljunula njegova majka. Također istog tjedna, u Ivanić-Gradu je muškarac ušao u CZSS, razvalio vrata i detektor metala, a zaštitarku bacio na stol i ozlijedio joj ruku.

Postoje zajednički jezik i interes

Da, problemi postoje. Da, nijedna profesija nije sveta. Da, u svakom žitu ima kukolja. No, dokle god mediji napadaju struku, a struka nema povjerenja u medije i zatvara se u sebe, vrtjet ćemo se u krug. A kada se dogode greške i tragične situacije, ispaštat će obični mali ljudi na terenu: bili oni korisnici CZSS-a, socijalni radnici koji djeluju prema zakonima i za to snose kaznu i gnjev javnosti, ili novinari koji dobivaju prijetnje i otkaze gurnu li prste u osinje gnijezdo. Mora li to tako biti?

Na tu temu je još 2012. godine održan stručni skup pod nazivom "[Socijalni rad i javnost: Komuniciranje socijalnog](#)". Tijekom skupa istaknut je problem komunikacije profesije socijalnog rada i medija "koji se očituje međusobnim nerazumijevanjem, što vodi do loše reprezentacije socijalnog rada u medijima". Problem bi se mogao rješavati izlaskom iz sjene: socijalni radnici trebali bi uspostaviti suradnju s medijima i obrazovati se o nastupima u medijskom prostoru. No prepreku predstavlja skepsa socijalnih radnika prema medijima zbog prethodnih negativnih iskustava. Sudionicima skupa obratila se i nagrađivana novinarka Nataša Gajski Kovačić koja je pisala o socijalnim temama. Ona je potvrdila kako se u medijima spominju gotovo isključivo negativni slučajevi, što doprinosi lošoj slici profesije u javnosti.

"Često se o određenoj problematici piše neposredno nakon što se dogodi nešto loše, primjerice obiteljsko nasilje, vršnjačko nasilje, suicid. Često se pritom putem medija traži krivac, a ne nude se načini rješavanja problema", [apelirala je](#).

Prije dvije godine Hrvatska komora socijalnih radnika i HND organizirali su okrugli stol "[Socijalni radnici na naslovnici - dijalog s medijima](#)", na kojem su sudjelovali stručnjaci te glavni urednici i novinari iz većine hrvatskih medija. Govorilo se o "utjecaju medijske slike na korisnike socijalne skrbi i potporu socijalnim radnicima, etičnom izvještavanju u medijima, pravu novinara da izvještavaju o temama od javnog interesa te zaprekama u dobivanju informacija, koristima i šteti kao posljedicama medijskog izvještavanja, zaštiti maloljetnika korisnika socijalne skrbi te primjerima dobre i loše prakse".

Prof.dr.sc. Zoran Šučur [istaknuo je](#) kako jedan negativan slučaj može zasjeniti sve pozitivne i uspješne priče koje su mu prethodile. Osim što su važan posrednik između profesionalne i opće javnosti, mediji mogu utjecati na povjerenje potencijalnih korisnika, te čak i političku potporu određenim programima i aktivnostima čiji su glavni protagonisti socijalni radnici, na motivaciju socijalnih radnika i ulazak i privlačenje novih ljudi u profesiju te ostanak u njoj.

Baš zato što su socijalne teme u medijima postale zastupljenije, a potreba socijalnog rada je takva da bude prepoznata kao kvalitetan pružatelj javnih usluga, postoji točka u kojoj mogu pronaći zajednički jezik. Ako svatko vodi svoju politiku i gleda svoj interes, a onog drugog sa skepsom i prezirom – rješenje će se teško pronaći.

Stoga je i ovaj članak uvod u serijal "Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva", u kojem ćemo pokušati čuti i drugu stranu.

Tekst je financiran sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija Agencije za elektroničke medije za 2021. godinu.

Tagovi: [agencija za elektroničke medije](#), [mediji](#), [obiteljsko nasilje](#), [socijalne radnice](#), [socijalni rad](#), [socijalni radnici](#)

Tweetaj

Donirajte

Recommend 449 people recommend this. Be the first of your friends.

Vežani članci:

- 29.10.2021: [Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva \(peti dio\)](#)
- 26.10.2021: [Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva \(četvrti dio\)](#)
- 22.10.2021: [Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva \(treći dio\)](#)
- 19.10.2021: [Tko će braniti nas? Socijalni radnici, tihi čuvari društva \(drugi dio\)](#)
- 10.07.2019: ['Posao u centru za socijalnu skrb je kombinacija gašenja požara, borbe za preživljavanje, očaja, sagorijevanja i bespomoćnosti'](#)

Facebook komentari

0 Comments

Sort by Oldest

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

Kontakt

Libela.org

Nova cesta 4, Zagreb
e-mail: info@libela.org

Donatori

Europska unija, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Grad Zagreb, Agencija za elektroničke medije i Ministarstvo kulture Vlade RH. Tekstovi na portalu ne izražavaju mišljenje navedenih donatora.

Zamolba za donacije

Podršku u obliku finansijskih sredstava možete uplatiti na naš račun: HR8824020061100071855 kod Erste & Steiermaerkische banke (primateljice: CESI, Nova cesta 4, 10 000 Zagreb, svrha: donacija za Libelu). Na vaš zahtjev, anonimnost vam je zajamčena.

Disclaimer

Tekstovi na portalu ne izražavaju mišljenje i stavove CESI, već isključivo mišljenje i stavove njihovih autora/autorica. Uredništvo zadržava pravo brisanja svih komentara koji promiču seksizam, netoleranciju, nasilje i šire mržnju. Komentari su vlasništvo njihovih autora/autorica te ne izražavaju mišljenje uredništva.

PRATITE NAS

TRAŽILICA:

Traži

Ovo djelo je dano na korištenje pod licencom Creative Commons Imenovanje 3.0 Hrvatska.

Ova publikacija pohranjena u Hrvatskom arhivu weba